

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „*Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej*”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Warszawa / Gubernia Warszawska / Królestwo Polskie

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Starożytności Słowiańskich Hipolita Skimborowicza przy Szkole Głównej Warszawskiej

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

muzeum uczelniane, szkolne [uczelnie, szkoły]

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum Starożytności zostało założone w 1869 r. przy Szkole Głównej Warszawskiej z inicjatywy Hipolita Skimborowicza. W zbiorach instytucji znalazły się okazy archeologiczne, historyczne, etnograficzne, znajdujące się wcześniej w Gabinetcie Starożytnych Osobliwości oraz innych zbiorach naukowych Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego. W 1869 r., po zamknięciu Szkoły Głównej Warszawskiej, Muzeum przeszło pod zarząd Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, a w 1871 r. zostało przekształcone w Gabinet Starożytności, którego zbiory połączono następnie z kolekcją Gabinetu Archeologicznego.

Daty działalności / zakres czasowy:

1869 – powstanie Muzeum Starożytności przy Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim
1871 – reorganizacja i przekształcenie muzeum w Gabinet Starożytności
1917 zakończenie działalności i przekazanie zbiorów do Muzeum narodowego

Dostępność

ograniczona (społeczność Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, pozostali widzowie za zezwoleniem)

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Rodzaj pamięci

lokalna o charakterze krajoznawczym, ponad religijnym i ponadnarodowym

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Obszar historii:

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	xxx	Królewski Uniwersytet Warszawski, Pałac Kazimierzowski, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Królestwo Polskie 1869 – parter Pałacu Kazimierzowskiego, cztery pomieszczenia po lewej stronie od wejścia
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	xxx	xxx
GODZINY OTWARCIA	xxx	brak danych
DYREKTORZY	xxx	xxx
ZARZĄDCA	xxx	Królewski Uniwersytet Warszawski
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadaptowany)	xxx	zaadaptowany

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Gabinet starożytnych osobliwości kraju własnego; Zbiór osobliwości starożytnych; Gabinet starożytności; Muzeum Antyków, Gabinet archeologiczny Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Zgromadzenie wszystkim starożytności przechowywanych na Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim, stworzenie zbioru pomocnego przy prowadzeniu zajęć dydaktycznych z dziedziny archeologii

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

xxx

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Skimborowicz Hipolit (1815-1880) pisarz, publicysta, redaktor kilku czasopism, pracownik Biblioteki uniwersyteckiej, od 1869 r. kustosz Muzeum Starożytności cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Skimborowicz Hipolit (1815-1880) pisarz, publicysta, redaktor kilku czasopism, pracownik Biblioteki uniwersyteckiej, od 1869 roku kustosz Muzeum Starożytności cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego.

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

xxx

Kalendarium (historia instytucji)

Muzeum Starożytności zostało założone z inicjatywy Hipolita Skimborowicza w 1869 r. przy Szkole Głównej Warszawskiej. Podstawą jego zbiorów stały się „różne zabytki historyczno-archeologiczne” zdeponowane w Gabinetzie Zoologicznym, a stanowiące kolekcję Gabinetu starożytnych osobliwości Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Muzeum zajmowało cztery pomieszczenia na parterze Pałacu Kazimierzowskiego, w lokalu Biblioteki Głównej. Kustoszem zbiorów był Skimborowicz. Zbiory Muzeum Starożytności obejmowały zabytki z zakresu archeologii pradziejowej, śródziemnomorskiej, pamiątki historyczne, okazy etnograficzne. Przedmioty te pochodziły w większości przypadków ze zbiorów znajdujących się w różnych gabinetach uniwersyteckich i instytucjach kultury, a także z przekazów artefaktów wydobytych na terenie Królestwa i darów osób prywatnych. Zamknięcie Szkoły Głównej Warszawskiej przy której działało muzeum i przejście pod zarząd Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego spowodowało rozwój instytucji. W 1871 r. na skutek reorganizacji zbiorów, muzeum zostało przekształcone na Gabinet Starożytności, w kolejnych latach określany jako Gabinet Archeologiczny. Od 1877 roku działalnością Gabinetu kierował Antoni Mierzyński, który próbował reorganizować i rozwijać kolekcję archeologiczną. Brak wsparcia finansowego i lokalowego ze strony władz uczelni spowodowały rezygnację Mierzyńskiego z pełnionej funkcji. W późniejszym czasie kolekcja została włączona do zbiorów Gabinetu Archeologicznego.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

1869 – 155 szt. (z d. Gabinetu starożytnych osobliwości)

1875 – 1 956 szt.

1869: zabytki historyczne i archeologiczne; zabytki z Biblioteki Głównej (m.in. 30 urn i „łzawniczek”) przed 1871: mumie (3 szt. od hr. Branickiego, 2 szt. od hr. Potockich); okazy archeologiczne: szczątki z Aykupay z nad rzeki Approuagage (ob. Gujana Francuska), z doliny Hatzeg w Siedmiogrodzie, z góry Łakinos pod Kalwarią Augustowską, z Rzućkowa, z powiatu sejneńskiego, z Trojanki na Pobrzeżu, z Niedźwiedzia; urny z Nietuliska w Radomskim (1851), z ogrodu belwederskiego w Warszawie (1823), z pod Łęczycy, z Tułowic, z pod Sochaczewa; łzawica z Trnogóry pow. Krasnostawski; zabytki przedhistoryczne: kliny, siekiery, młotki kamienne z kraju i zagranicy, ozdoby z brązu, paciorki szklane, wyroby z kości; portrety olejne (m.in. poczet sławnych dam z czasów Stanisława Augusta); pomniki (wzór do monumentu Sobieskiego aut. Franciszka Pincka), modele architektoniczne aut. Chichi Rzymianina (Koloseum, brama triumfalna, Konstantyna Wielkiego, świątynia Sybilli w Tivoli); uzbrojenie i broń sieczna (m.in. hełmy Lisowczyków, tarcze zdobyte w czasie wyprawy wiedeńskiej 1683, kusze, żelazne ostrogi, siodła); pamiątki historyczne („robotą z muszel Królowej francuskiej Maryi, żony Ludwika XV, ofiarowana znanemu fizykowi Rogalińskiemu”, sztandar dawnego uniwersytetu, biurko inkrustowane i pamiątki po Sobieskim, cegły jubileuszowe, kamienie węgielne z XVII w., tablice napisowe z d. Pałacu Prymasowskiego w Warszawie, zbiory pieczęci oryginalnych w stemplach i odciskach, m.in. Marii Leszczyńskiej i dyplomatów, pieczęcie krajowe wolnomularskie oryginalne i w odlewach); okazy etnograficzne (stroje indyjskie, chińskie, lapońskie, amerykańskie, ostyackie, czuwackie)

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

brak danych

Strategia pozyskiwania zbiorów

przekazy: z instytutów i gabinetów uniwersyteckich;
dary

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

przed 1871: Konstanty hr. Branicki (trzy mumie)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

brak danych

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

xxx

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

1871: Przy wejściu: mumie egipskie 5 szt.

Wystawy czasowe

xxx

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

brak danych

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

xxx

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

xxx

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

brak danych

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

brak danych

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Muzeum Starożytności w Warszawie, Józefa Ungra Kalendarz ilustrowany na rok zwyczajny 1871, s.126-127

Benedyktowicz Witold, 1964. *Hipolit Skimborowicz – dziennikarz – bibliograf – bibliotekarz*, Rocznik Uniwersytetu Warszawskiego t. 5, zes. 1, s. 35-62

Piotr Jaworski, 2001. Wiadomość o Janie Wężyku - Rudzkim (1792-1874), miłośniku egipskich starożytności (z dziejów zbiorów starożytności Uniwersytetu Warszawskiego), Światowit, t. 3, Nr fasc. A r. 2001, str. 47-52

Jaworski Piotr, 2003. Sztuka starożytna w zbiorach Uniwersytetu Warszawskiego, [w:] Kultura artystyczna Uniwersytetu Warszawskiego: ars et educatio, red. Jerzy Miziołek, Warszawa: UW, 463-474

Kolendo Jerzy, 1993. Zbiory zabytków archeologicznych oraz kolekcje numizmatyczne na Uniwersytecie Warszawskim w latach 1816–1915, [w:] Dzieje archeologii na Uniwersytecie Warszawskim, red. S. K. Kozłowski, Warszawa, s. 463-474

Kolendo Jerzy, 2002. Zbiory zabytków pradziejowych na Uniwersytecie Warszawskim, „Światowit”, t. 4 (45), fasc. B, s. 87-100

Mikocki Tomasz, 1993. Historia zbiorów starożytnych Uniwersytetu Warszawskiego, [w:] Dzieje archeologii na Uniwersytecie Warszawskim, red. Stefan Karol Kozłowski, Jerzy Kolendo, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, s. 41-51

Mikocki Tomasz, Szafranski Z., 1993, Uniwersyteckie zbiory starożytności [w:] Antyk w Uniwersytecie Warszawskim : nauka i nauczanie w okresie od powstania uczelni do 1915 roku: prawo rzymskie, historia starożytna, archeologia klasyczna, red. Jerzy Kolendo, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego

Andrzej Szwarz, 2016 a. *Warszawa bez uniwersytetu 1831–1857*, [w:] *Dzieje Uniwersytetu Warszawskiego 1816–1915*, red. nauk. Kizwalter Tomasz, Warszawa: Wyd. UW, s. 363-414

Wierzbowski Teodor, 1904. *Arheologičeskij Kabinet' Imperatorskago Varšavskago Universiteta: istoričeskij očerk'*, Warszawa: [s.n.]

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Archiwum Główne Akt Dawnych:

Zespół: 1/340/0 Archiwum Hipolita Skimborowicza, memoriał w sprawie utworzenia Muzeum Starożytności, XXII, 2/57; Szkoła Główna Warszawska. Katalog Muzeum Antyków, sygn. XII, 2/56

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Muzeum starożytności w Warszawie, (rysował na miejscu Podbielski), „Tygodnik Ilustrowany”, 1869, nr 100, s. 265 (Model Świątyni Opatrzności), Biblioteka Narodowa, POLONA, https://polona.pl/archive?uid=7994151&cid=8104516&name=download_fullJPG

Nowe muzeum przy Bibliotece głównej w Warszawie, „Kłosa”, 1869, nr 233, s. 364, Cyfrowa Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego, <http://bcul.lib.uni.lodz.pl/dlibra/docmetadata?id=62858&from=publication>

Ciekawe cytaty

„Urządzone w r. 1869 przez dra Hippolita Skimbrowicza, podbibliotekarza biblioteki głównej, mieści się w czterech dolnych salach arkadą połączonych ze strony lewej od wejścia do korpusu pałacu Kazimirowskiego.

Nowe to muzeum powstało z przedmiotów tu i owdzie rozrzuconych po innych gabinetach należących do Cesarskiego Warszawskiego Uniwersytetu lub pozostałych po byłych władzach, zakładach i instytucjach miejscowych.

Aczkolwiek nie wielkie jeszcze ilością co do jakości, posiada dosyć zajmujących, ważnych a nawet drogich przedmiotów. Ilość ich wzrastać tylko może w miarę współdziałania władz rządowych i dobrej chęci publiczności” (Kalendarz 1871: 126)

UWAGI:

należy uzupełnić o materiały archiwalne

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Aldona Tołysz

Data sporządzenia karty:

2018-08-30

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

xxx

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	